

NIVI Rapport 2015:7

Innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for Molde kommune

Utarbeidet på oppdrag av Molde kommune

Av Geir Vinsand og Magne Langset

FORORD

NIVI Analyse har i samarbeid med Respons Analyse gjennomført en innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for Molde kommune. Undersøkelsen er gjennomført i et representativt utvalg av befolkningen over 16 år og omfatter 617 spurte. Formålet har vært å måle innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder og hvilken geografisk retning kommunen bør orientere seg i det videre arbeid med kommunereformen. Det er også stilt andre relevante spørsmål i lys av kommunereformen.

Undersøkelsen er utviklet i samarbeid med administrasjonen i Molde kommune, som har valgt å bruke samme tilnærming som de andre kommunene i Romsdal. Et liknende spørreskjema er brukt i tilsvarende undersøkelser i regi av NIVI og Respons i bl.a. Sunndal og flere andre kommuner. Prosjektet er gjennomført i perioden april-mai 2015. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært rådmann Arne Sverre Dahl og kommunalsjef Eirik Heggemsnes.

NIVI er ansvarlig for alle analyser av innsamlet materiale. Respons Analyse ved Idar Eidset har vært ansvarlig for datainnsamling og statistiske kjøring. Ansvarlige konsulenter i NIVI har vært Geir Vinsand (prosjektleder) og Magne Langset.

Oslo, 16. juni 2015

INNHold

HOVEDPUNKTER OG KONKLUSJONER.....	3
1 OM UNDERSØKELSEN	6
1.1 Bakgrunn.....	6
1.2 Metodisk tilnærming.....	6
1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen.....	8
1.4 Rapportering	8
2 INNBYGGERNES TILHØRIGHET	9
3 VIKTIGHET AV EN NY OG STØRRE KOMMUNE	15
4 HOVEDALTERNATIV VED KOMMUNESAMMENSLUTNING.....	17
5 MEST NATURLIGE SAMMENSLUTNINGSKOMMUNER.....	18
6 AVGRESNING AV MOLDEREGIONEN.....	19
7 HOLDNING TIL KOMMUNESAMMENSLUTNING	20
8 ARGUMENTER FOR KOMMUNESAMMENSLUTNING.....	23
9 ARGUMENTER MOT KOMMUNESAMMENSLUTNING.....	24
10 HOLDNING TIL KOMMUNESAMMENSLUTNING DERSOM NABOKOMMUNER TAR INITIATIV	25
11 VURDERING AV KANALER FOR INFORMASJON OG DELTAKELSE	27
12 FYLKESKOMMUNENS FRAMTID.....	29

Hovedpunkter og konklusjoner

Innbyggerundersøkelsen gir minst fire viktige føringer for den videre prosess med kommunereformen i Molde kommune. For det første fremkommer det at et klart flertall av innbyggerne ønsker en bred regional løsning dersom kommunesammenslutning blir aktuelt. Med bred regional løsning menes en ny kommune der Molde og Fræna gå sammen med flere andre nabokommuner. For det andre er et klart flertall av innbyggerne i dag positive til kommunesammenslutning. Det gjelder i alle deler av Molde kommune og alle viktige undergrupper i befolkningen. For det tredje dokumenteres en tilsvarende like sterk reformvilje i befolkningen i Fræna og Eide, som kan gi grunnlag for en ny og sterk kommune på Romsdalshalvøya. For det fjerde dokumenteres at mange mener spørsmålet om kommunesammenslutning ikke er så viktig for Molde, samtidig som det framkommer mye usikkerhet om hva en kommunesammenslutning vil innebære. Undersøkelsen kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

1. Sterk steds- og kommunetilhørighet

Innbyggerne i Molde har en sterk tilhørighet til sitt lokale bostedsområde og til kommunen. 74 prosent svarer at de har stor tilhørighet til lokalsamfunnet. Tilhørigheten til lokalt bostedsområde er like sterk i byen som i områdene utenfor sentrum. I undersøkelsen oppgir 68 prosent at de har stor tilhørighet til Molde kommune. Tilhørigheten til kommunen er stor både i og utenfor sentrum og i alle sosiale undergrupper i befolkningen. Kommunetilhørigheten er sterkere i Molde enn i mange andre kommuner hvor det er gjennomført tilsvarende målinger.

2. Klar regional tilhørighet til Romsdal og til Møre og Romsdal fylke

Undersøkelsen tyder på at innbyggerne har en tydelig og avklart regional tilhørighet, først og fremst til Romsdal som nærregion og landskap, men også til Møre og Romsdal fylke. 63 prosent av innbyggerne svarer at de har stor tilhørighet til Romsdal, mens 52 prosent sier at de har stor tilhørighet til Møre og Romsdal fylke. Tilhørigheten til fylket er sterkere enn hva som er vanlig i mange andre kommuner ellers i landet.

3. Mange mener saken ikke er så viktig for Molde

På spørsmål om hvor viktig det er at Molde blir en del av en ny og større kommune, svarer 18 prosent at de vurderer saken som «svært viktig», 34 prosent svarer «ganske viktig», mens 44 prosent svarer «lite eller ikke viktig». Blant de unge under 30 år svarer hele 62 prosent at de mener saken er lite eller ikke viktig. I tallene for Fræna finner vi samme hovedmønster ved at 38 prosent av alle spurte svarer at saken vurderes som lite eller ikke viktig, mens tilsvarende andel blant de unge ligger på 48 prosent.

4. Innbyggerne ønsker en bred regional løsning med flere nabokommuner

På spørsmål om hvilket hovedalternativ Molde bør velge dersom kommunesammenslutning blir aktuelt, ser et flertall for seg en bred regional løsning der Molde og Fræna inngår i samme kommune sammen med flere andre nabokommuner. En andel på 26 prosent svarer samling av alle kommunene på Romsdalshalvøya inkl. Aukra og Midsund, en andel på 22 prosent mener alle kommunene i Romsdal inkl. Eide vil være den beste løsningen, mens 13 prosent svarer Molde, Fræna og Eide. En andel på 20 prosent ser for seg en løsning uten Fræna dvs. Molde, Aukra og Midsund, mens syv prosent oppgir andre løsninger.

5. Fræna, Aukra, Midsund og Eide er de mest naturlige sammenslutningskommuner

Innbyggerne peker på fire kommuner som særlig aktuelle ved en eventuell sammenslutning. 64 prosent oppgir Fræna som den mest naturlige sammenslutningskommune, Aukra nevnes av 58 prosent, Midsund av 42 prosent og Eide 33 prosent. Derne følger Nettet og Gjemnes som nevnes av hhv. 20 og 19 prosent. Rauma og Vestnes vurderes som mindre aktuelle. Det samme gjelder Sunndal.

6. Eide, Gjemnes, Rauma og Vestnes er en naturlig del av Molderegionen

Et stort flertall av innbyggerne i Molde mener at både Eide og Gjemnes inngår som naturlige kommuner i Molderegionen. Det samme gjelder også Vestnes og Rauma, selv om tallene her er litt lavere. Sunndal er i en annen kategori og oppleves i dag ikke som en naturlig del av Molderegionen blant et flertall av kommunens innbyggerne.

7. To tredjedeler er for kommunesammenslutning

I undersøkelsen svarer 64 prosent av innbyggerne i Molde at de i dag er for kommunesammenslutning, 22 prosent er imot og 14 prosent er usikre på spørsmålet. Av bakgrunnstallene går det fram at det er flertall for kommunesammenslutning i alle deler av kommunen og alle sosiale undergrupper. Også i Fræna og Eide er det pr. dato klare flertall for kommunesammenslutning, mens det i Rauma er det flertall mot kommunesammenslutning.

8. Større effektivitet, bedre tjenester og styrket kommuneøkonomi er hovedargumenter for en ny og større kommune

Blant innbyggerne som er for kommunesammenslutning framheves effektivisering og mindre byråkrati som den viktigste enkeltbegrunnelsen for sammenslutning (40 prosent). Relativt mange peker også på at en kommunesammenslutning kan føre til bedre kvalitet på tjenestetilbudet (29 prosent) og bedre kommuneøkonomi (29 prosent).

9. Betydelig usikkerhet og for lite informasjon om konsekvenser

På spørsmålet om hva som begrunner motstand og usikkerhet, svarer 17 prosent at Molde kommune er bra som den er og at det ikke er behov for kommunesammenslutning, 15 prosent svarer at det har vært for lite informasjon om konsekvenser, mens hele 33 prosent oppgir at de er usikre uten noen nærmere begrunnelse. Andelen som begrunner sitt standpunkt med svekket lokaldemokrati, mer byråkrati, lengre avstander, svekket tilhørighet og andre mulige forklaringer ligger på under 10 prosent for hver av de mulige årsaksforklaringene.

10. Et stort flertall er positive til sammenslutning ved initiativ fra nabokommuner

Et stort flertall på 80 prosent svarer at Molde kommune bør stille seg positiv til kommunesammenslutning dersom én eller flere nabokommuner tar initiativ til sammenslutning med Molde. Bare et lite mindretall på åtte prosent mener kommunen bør stille seg negativ i en slik situasjon, mens 11 prosent er usikre.

11. Flere viktige kanaler for informasjon og deltakelse

Svarene tyder på at innbyggerne forventer informasjon og mulighet for dialog om kommunereformen gjennom flere kanaler. Informasjon gjennom lokalavisen eller øvrig presse vurderes som viktig av nesten alle de spurte og framstår som den viktigste enkeltkanalen for informasjon til hele befolkningen. Store grupper peker også på kommunens hjemmeside og målrettet husstandsinformasjon som viktige informasjonskanaler. Folkemøter og aktivitet på

sosiale medier kommer ut som litt mindre aktuelle og litt smalere informasjonskanaler, men også disse vurderes som viktige av betydelige grupper i befolkningen.

12. Liten støtte til en større folkevalgt region

På spørsmål om aktuelle reformretninger for Møre og Romsdal fylkeskommune, svarer 50 prosent av innbyggerne at fylkeskommunen bør videreføres omtrent som i dag, 24 prosent mener fylkeskommunen bør nedlegges og erstattes av større kommuner, mens en liten andel på ni prosent mener fylkeskommunen bør erstattes med en større folkevalgt region. Også i Fræna, Eide og Rauma er det svært få som ser for seg at Møre og Romsdal fylkeskommune skal inngå i en stor folkevalgt region på Vestlandet eller i Trøndelag.

1 Om undersøkelsen

1.1 Bakgrunn

Regjeringen har tatt initiativ til en nasjonal kommunereform som innebærer at alle landets kommuner skal vurdere alternativer til dagens kommuneinndeling. Kommunene i Romsdal har som del av sin pågående prosess vedtatt å gjennomføre innbyggerundersøkelser for å kartlegge innbyggernes geografiske tilhørighet og oppfatninger av retningsvalg for kommunen. Undersøkelsen bygger på tilsvarende undersøkelser som NIVI har gjennomført i 14 andre kommuner, herunder Ski og Oppegård i Akershus, Sunndal og Vanylven i Møre og Romsdal, Svelvik, Sande og Re i Vestfold og syv kommuner på Fosen (Ørland, Bjugn, Rissa, Åfjord, Roan Osen og Leksvik).

Utkast til spørreskjema og utvalgsplan er gjennomgått i samarbeid med oppdragsgiver. Spørreskjema er samordnet i forhold til en tilsvarende undersøkelse i Fræna, Eide og Rauma. På områder hvor det er stilt like spørsmål er det mulig å sammenlikne svarene på tvers av de aktuelle kommunene. Innbyggerundersøkelser i Aukra, Midsund og Nesset er planlagt gjennomført i september 2015.

I tillegg til de nyeste undersøkelsene fra 2014 og 2015 er det også gjennomført tilsvarende undersøkelser i Røyken kommune i 2005¹ og i syv kommuner på Nedre Romerike i 2004². Disse gir på noen områder også interessant referanseinformasjon til foreliggende undersøkelse for Romsdalskommunene.

1.2 Metodisk tilnærming

Innbyggerundersøkelsen i Molde kommune har vært lagt opp på følgende måte:

- Det er gjennomført til sammen 617 intervjuer med personer over 16 år i kommunen. Intervjuene er gjennomført på telefon i perioden 11-20.mai 2015.
- Det er trukket et representativt utvalg av befolkningen over 16 år i Molde kommune. Utvalget er trukket tilfeldig fra tilgjengelige telefonregistre og består av 30 prosent på fasttelefon og 70 prosent på mobiltelefon. Intervjuene fordeler seg på to geografiske områder i kommunen, hhv. Molde by (417 intervjuer) og øvrige områder utenfor sentrum (200 intervjuer).
- Totalt ble det trukket 6834 telefonnumre. Av disse fikk vi svarnekt fra 1843, mens vi ikke oppnådde kontakt eller ikke rakk å ringe 4374 før intervjuingen ble avsluttet.
- Resultatene er vektet i forhold til kjønns- og alderssammensetningen i befolkningen, samt område en bor i. Resultatene er representative for befolkningen over 16 år i kommunen.
- Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/-2,4-3,9 prosentpoeng for hovedfrekvensene ved henholdsvis en 10/90 og 50/50 fordeling. Feilmarginene for de to områdene som vi bryter ned på i denne undersøkelsen varierer på følgende måte:
 - Molde by med +/- 2,9 – 4,8 prosentpoeng
 - Annet sted i kommunen med +/- 4,0 – 6,8 prosentpoeng

For å sikre at de ulike områdene i kommunen er mest mulig riktig representert i hovedresultatene, har vi vektet resultatene i undersøkelsen på de fire områdene i tillegg til alder og kjønn. Fordelingen nedenfor viser fordelingen før geografisk vektning og fordelingen etter at den er vektet geografisk. Det er den geografisk vektete fordelingen som er brukt på

¹ Borgerundersøkelse om fremtidig utbyggingsmønster og kommunestruktur. Røyken kommune. Agendarap.nr.5241. 2005.

² Borgerundersøkelse om lokaldemokrati og kommunenes fremtid. SNR. Agendarapport nr. 4821. 2004.

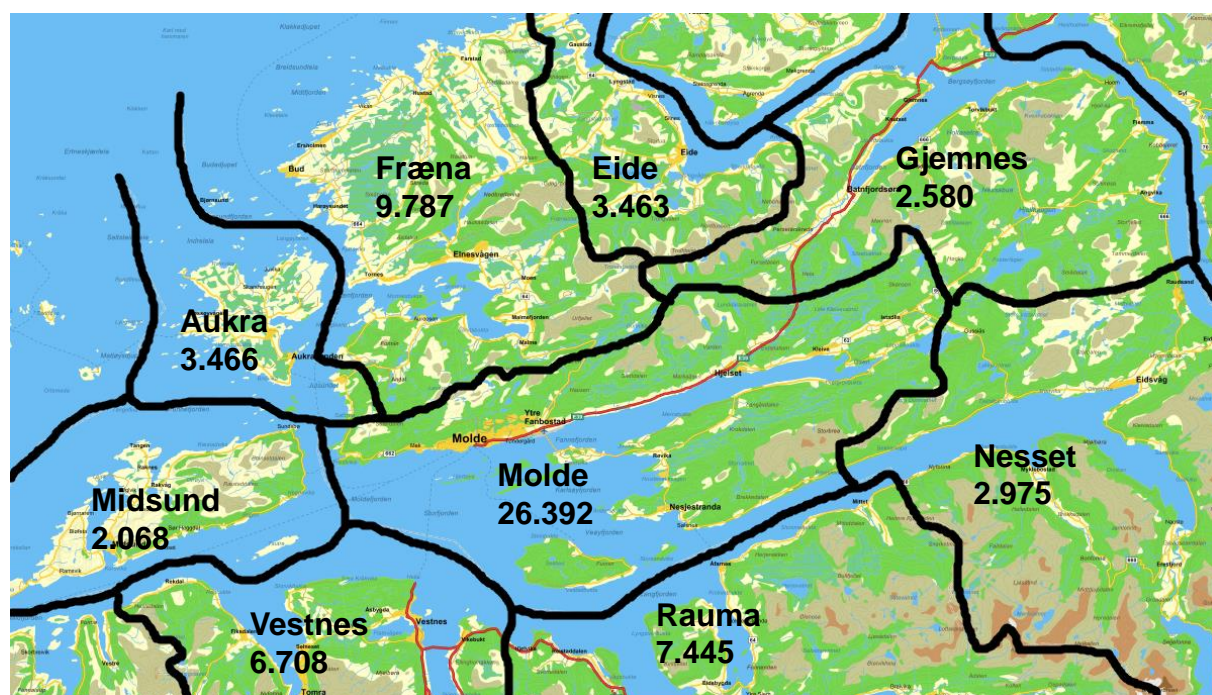
resultatene vi presenterer i denne rapporten, med unntak av resultatene for de tre områdene for seg. Disse er kun vektet på kjønn og alder.

	Molde	Fræna	Eide	Rauma
Målgruppe	Alle innb. over 16 år	Alle innb. over 16 år	Alle innb. over 16 år	Alle innb. over 16 år
Intervjuperiode	11.-20 mai	13.-20.mai	13.-19.mai	5.-20.mai
Utvalg	617	600	300	630
Bostedsområde	1. Molde by (417) 2. Utenfor sentrum (200)	1. Elnesvågen (200) 2. Søre Fræna (71) 3. Sylte/Malme (70) 4. Tornes (72) 5. Bud (76) 6. Hustad/Farstad (112)	1.Eide sentrum (153) 2. Utenfor sentrum (147)	1. Åndalsnes (203) 2. Isfjorden (197) 3. Nordsida (100) 4. Sørsida (130)
Vekting	Kjønn, alder, bosted	Kjønn, alder, bosted	Kjønn, alder, bosted	Kjønn, alder, bosted
Feilmargin på hovefrekvenser	+/- 2,4 - 3,9	+/- 2,4 - 3,9	+/- 3,2 - 5,3	+/- 2,3 - 3,8

Tabell 1.1 Målgrupper, intervjuperiode og utvalgsplan for fire innbyggerundersøkelser i Romsdal

Bostedsområde	Uten geografisk vekt	Geografisk vektet
Molde by	68 %	81 %
Annet sted i kommunen	32 %	19 %
Antall spurte	617	617

Tabell 1.2 Utvalgets fordeling på lokale bostedsområder før og etter vekting i Molde kommune

Figur 1.1 Oversiktskart – Molde med nabokommuner. Innbyggertall pr 1.1.2015. Kartkilde: Gule sider/kommunegrenser påtegnet av NIVI.

1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen

I undersøkelsen er det stilt spørsmål om følgende temaer:

- Tilhørighet til lokalt bostedsområde, Molde kommune, Romsdal, Møre og Romsdal fylke
- Viktighet av at Molde blir en del av en ny og større kommune i framtiden
- Hvilket hovedalternativ Molde kommune bør velge dersom kommunesammenslutning blir aktuelt
- Hvilke konkrete kommuner innbyggerne i så fall ser det som mest naturlig at Molde slår seg sammen med
- Hvilke grensekommuner mot Nordmøre og Sunnmøre det er naturlig å betrakte som en del av Molderegionen
- Holdning til kommunesammenslutning i dag
- Argumenter for og imot kommunesammenslutning
- Holdning til kommunesammenslutning dersom en eller flere nabokommuner tar initiativ
- Viktighet av aktuelle informasjonskanaler
- Holdning til ulike reformretninger for Møre og Romsdal fylkeskommune
- Bakgrunnsopplysninger om respondentene, herunder kjønn, alder, utdanning, yrkesaktivitet, arbeidspendling, bosted og botid i kommunen

1.4 Rapportering

Undersøkelsen er rapportert gjennom denne kommentarrapporten fra NIVI Analyse. I kommentarrapporten er alle hovedtall og aktuelle nedbrytninger på undergrupper analysert og oppsummert. Det er i tillegg utarbeidet en statistisk dokumentasjon med hovedtall fra Respons Analyse. Det vises også til en felles presentasjon av fire innbyggerundersøkelser for ROR datert 9.juni 2015. Dokumentene er oversendt oppdragsgiver elektronisk.

2 Innbyggernes tilhørighet

Tidligere undersøkelser har vist at befolkningens tilhørighet til ulike geografiske områder er sterkere jo nærmere og mer lokale områdene er. Tilhørigheten til lokalsamfunnet og kommunen er vanligvis vesentlig sterkere enn til kommunale samarbeidsregioner og fylker.

I undersøkelsen har vi spurt alle innbyggerne om tilhørighet til følgende geografiske områder:

- Lokalt bostedsområde (tettsted, boligfelt, lokalt område)
- Molde kommune
- Romsdal
- Møre og Romsdal fylke

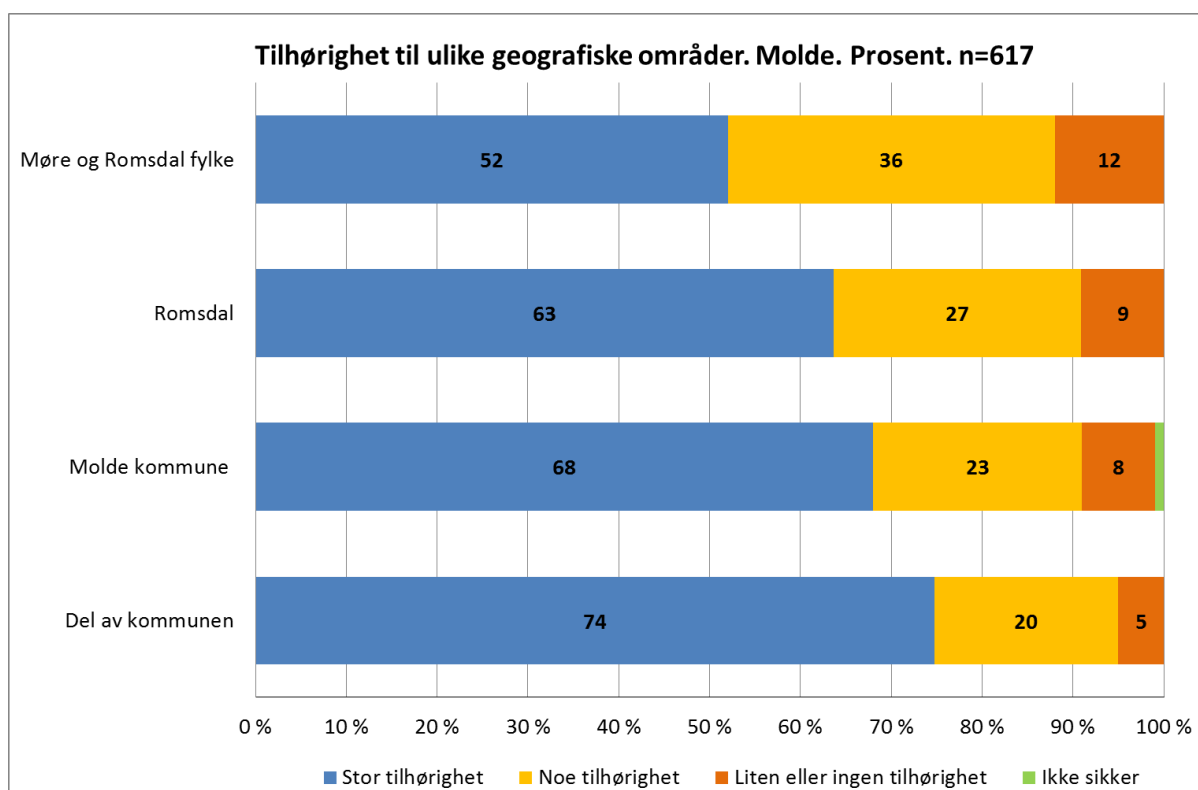
På spørsmålene var det mulig å svare ”stor tilhørighet”, ”noe tilhørighet” eller ”liten eller ingen tilhørighet”, samt ”ikke sikker”.

Det kan slås fast at innbyggerne i Molde har en sterk tilhørighet til sitt lokale bostedsområde og til kommunen. 74 prosent svarer at de har stor tilhørighet til lokalsamfunnet og det er på nivå med tallene for Fræna og Eide, litt lavere enn tilsvarende tall for Rauma. Tilhørigheten til lokalt bostedsområde er like sterk i byen som i områdene utenfor sentrum.

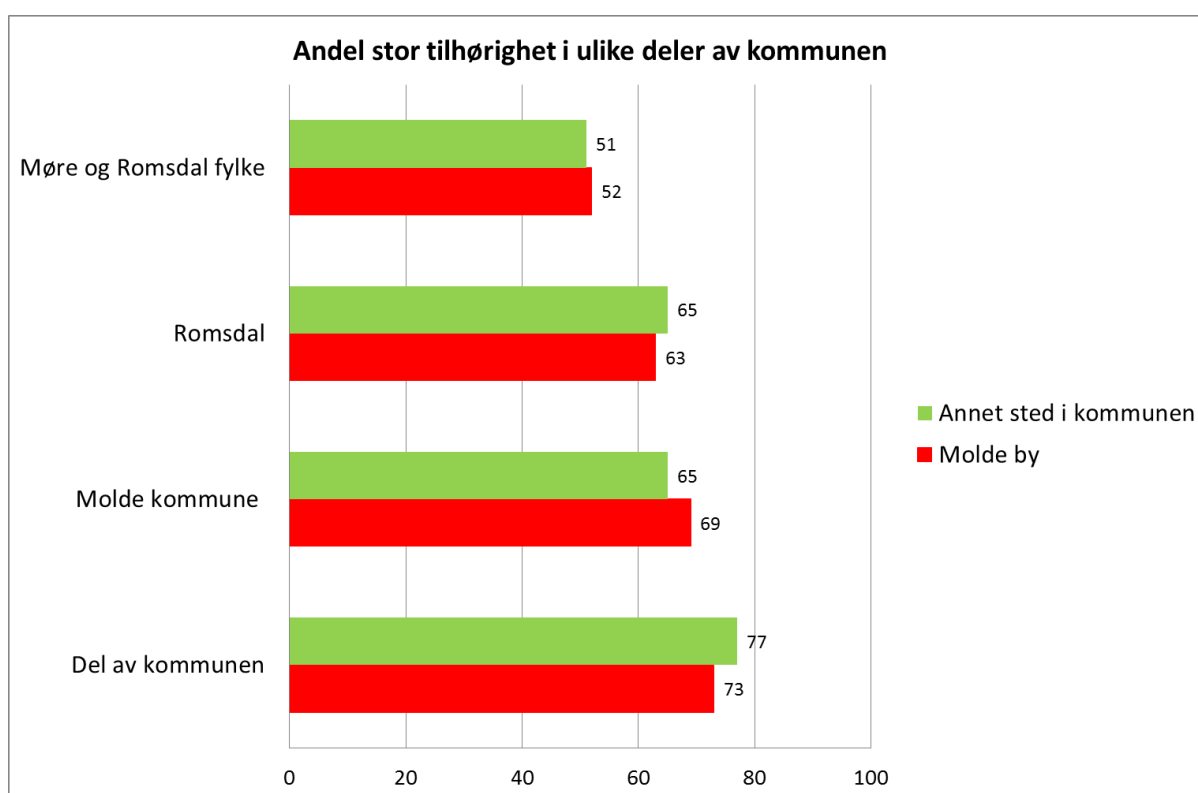
Ser vi på tilhørighet til kommunen svarer 68 prosent av innbyggerne at de har stor tilhørighet til Molde kommune. Det er over gjennomsnittet og må betraktes som et høyt tall for en bykommune. Kun åtte prosent svarer at de har liten eller ingen tilhørighet til kommunen. Også her finner vi kun små variasjoner i tallene for Molde by i forhold til områdene utenfor sentrum. I Fræna oppgir 65 prosent at de har stor tilhørighet til kommunen, i Eide 72 prosent og Rauma 68 prosent.

Et flertall av innbyggerne på 63 prosent oppgir at de har stor tilhørighet til Romsdal. Det tyder på en sterkere og mer avklart regional identitet enn hva som er vanlig i mange nærregioner. Tilsvarende tall for Fræna og Rauma ligger omtrent på samme høye nivå og tyder på at begge disse kommunene er klare Romsdalskommuner. Tallene for Eide er spesielle med moderat tilhørighet til både Romsdal og Nordmøre, men likevel vesentlig sterkere tilhørighet til Molde enn til Kristiansund, jf. tilhørighetsprofil for Eide nedenfor.

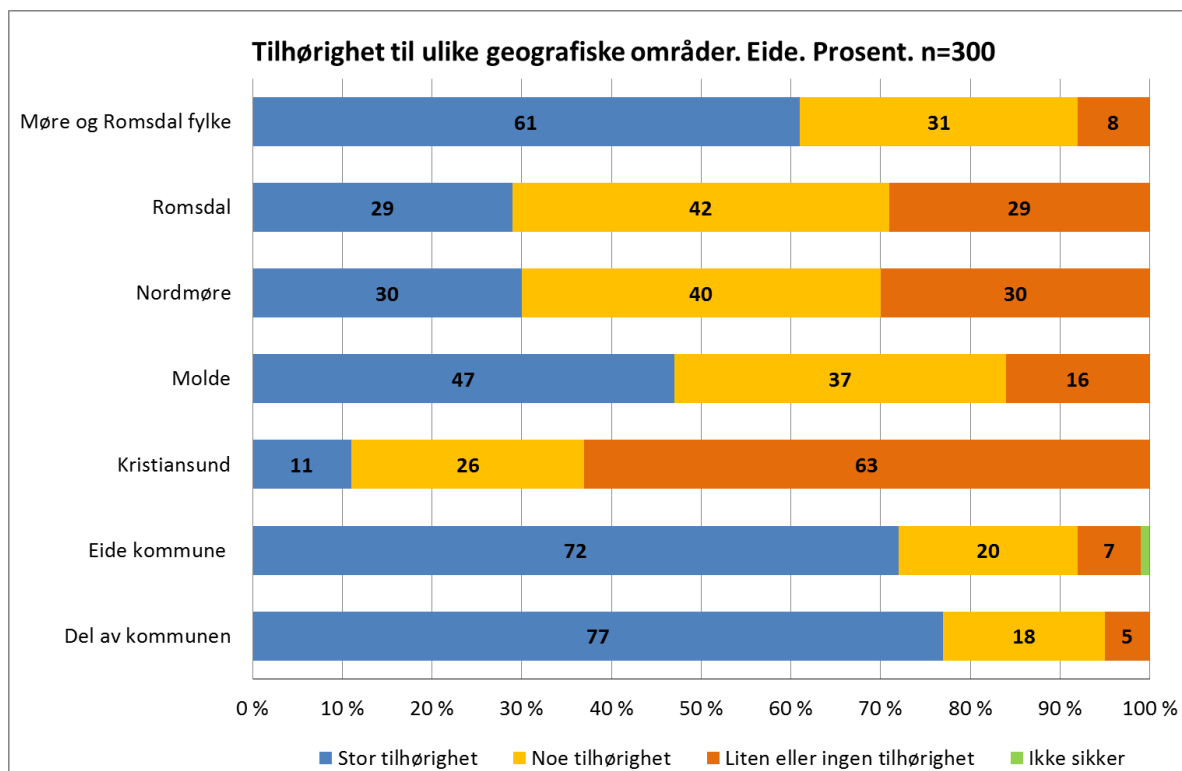
Det er også et flertall på 52 prosent som svarer at de har stor tilhørighet til Møre og Romsdal fylke, som er et høyere tall enn hva som er vanlig i andre fylker. I Sunndal oppga 41 prosent at de hadde stor tilhørighet til Møre og Romsdal fylke, i Vanylven 54 prosent. Tallene er på nivå med tilsvarende målinger av fylkestilhørighet i kommunene på Fosen, men lavere enn i deler av Vestfold der fylkestilhørigheten er meget sterk og i noen kommuner faktisk like sterk som tilhørigheten til hjemkommunen. I Re er det nylig for annen gang målt meget høye tall for fylkestilhørighet på 66 prosent stor tilhørighet til fylket, som er samme nivå som tilhørigheten til hjemkommunen (68 prosent stor tilhørighet). I nye innbyggerundersøkelser for Oppedgård og Ski svarer et lite mindretall på rundt 20 prosent at de har stor tilhørighet til Akershus fylke.

Figur 2.1 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Prosent. n=617

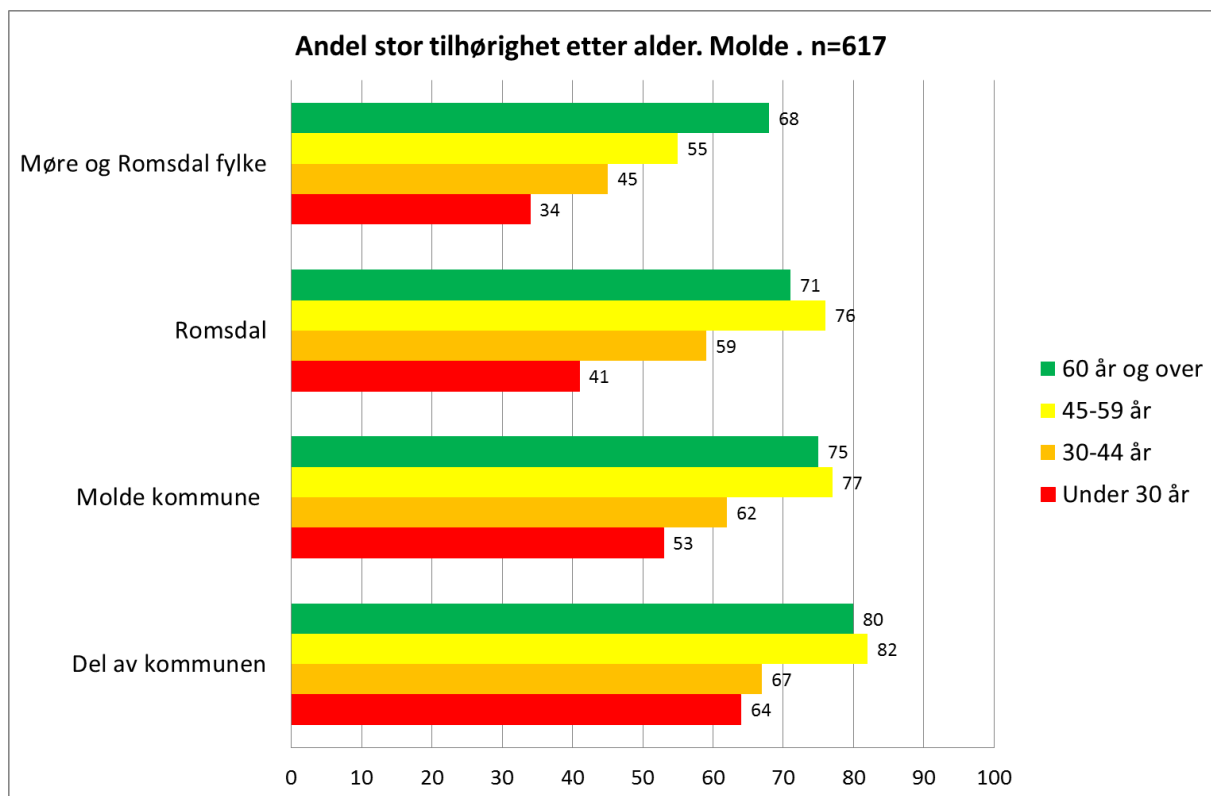
Figur 2.2 Andel som oppgir at de har stor tilhørighet til ulike geografiske områder. Tall for Molde by og annet sted i kommunen. Prosent. n=417 for Molde by og 200 for annet sted.

Figur 2.3 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Eide kommune. Prosent. n=300

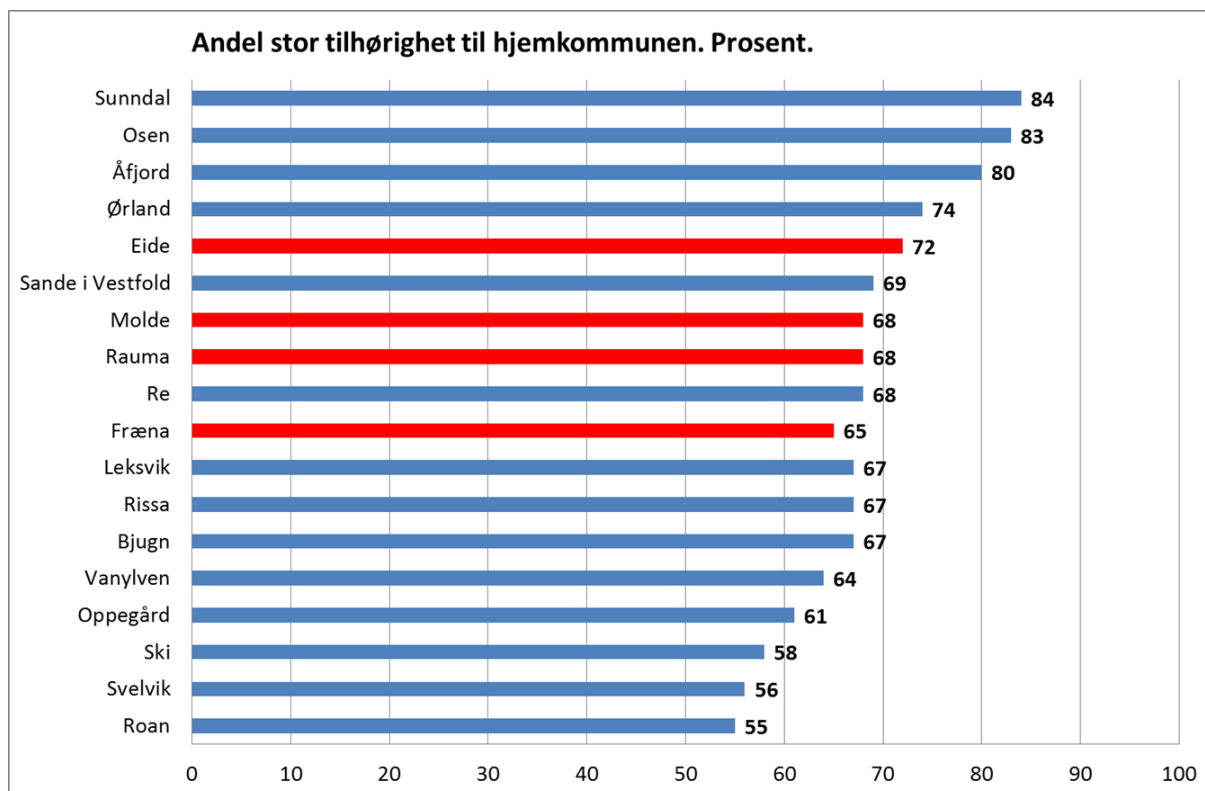
I øvrige bakgrunnstall finner vi interessante utslag etter alder, jf. figuren nedenfor. Tallene for de yngste under 30 år tyder på gjennomgående svakere geografisk tilhørighet enn de som er eldre, hvilket kan være et tegn på at de unge er mer mobile og i mindre grad binder seg til bestemte geografiske områder. Et knapt flertall i den yngste aldersgruppen oppgir likevel at de har stor tilhørighet til Molde kommune.

Det er litt spesielt at den yngste aldersgruppen har en så klart lavere fylkestilhørighet sammenliknet med de øvrige aldersgruppene. I flere andre innbyggerundersøkelser har vi funnet at den yngste aldersgruppen har den sterkeste fylkestilhørigheten, noe som kan forklares med at de yngste har «ferskere» erfaringer med fylkeskommunen som tjenesteleverandør av bl.a. videregående opplæring og tannhelsetjenester. Et tilsvarende utslag finner vi ikke for de unge i Molde kommune.

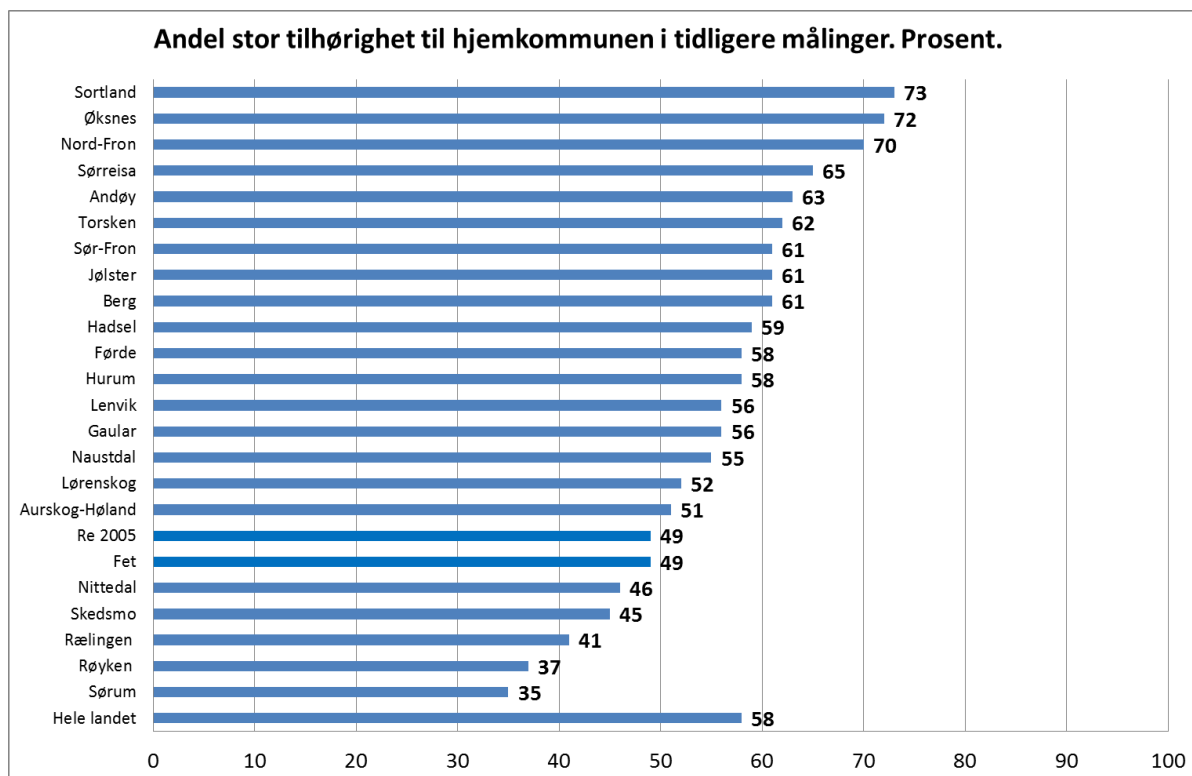

Figur 2.4 Andel stor tilhørighet til ulike geografiske områder etter alder. Prosent. n=124 for under 30 år, n=150 for 30-44 år, n=159 for 45-59 år og n=184 for 60 år og eldre

Som nevnt svarer 68 prosent av alle innbyggerne at de har stor tilhørighet til Molde kommune. I figur 2.4 nedenfor, som viser de nyeste målingene av kommunetilhørighet fra 2014 og 2015, kommer Molde høyt opp på listen. Figur 2.6 inneholder ytterligere referansetall fra eldre målinger av kommunetilhørighet. Landsgjennomsnittet for andelen som har oppgitt «stor tilhørighet» til kommunen ligger på 58 prosent. Tallet for hele landet er fra en landsomfattende undersøkelse i 1998.

Figur 2.5 Andel av innbyggerne som har oppgitt stor tilhørighet til hjemkommunen i 2014 og 2015. Kilde: NIVI og Respons

Figur 2.6 Andel av innbyggerne som har oppgitt stor tilhørighet til hjemkommunen i målinger fra 1998, 2004 og 2005, inkl. tall for hele landet (1998). Kilde: NIVI og Respons.

Fra øvrige bakgrunnstall kan det trekkes fram følgende utslag:

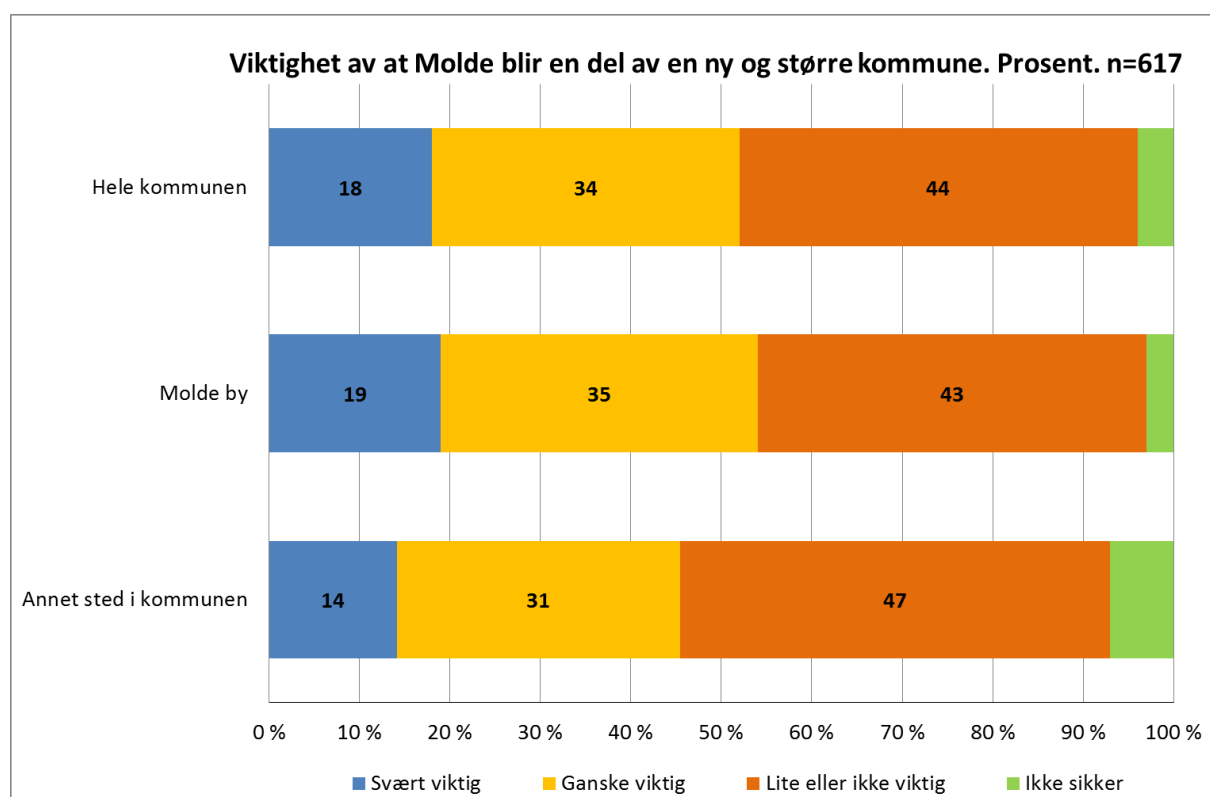
- Tilhørigheten til lokal bostedsområde ligger betydelig lavere blant innbyggere med kort (0-5 år) enn med lengre botid
- Samme utslag avhengig av botid finner vi også når det gjelder tilhørigheten til kommunen. Andelen som oppgir stor tilhørighet til Molde kommune er 32 prosent for de med botid 0-5 år, mens andelen som sier det samme ligger på hele 78 prosent for de med botid lenger enn 25 år. Tilhørigheten til kommunen ligger også noe lavere blant arbeidspendlere enn blant de som har sitt arbeid i Molde kommune. I tallene gjør det seg også gjeldende en liten kjønnsforskjell ved at 72 prosent av kvinnene oppgir stor tilhørighet til kommunen, mens 64 prosent av den mannlige befolkningen gjør det samme.
- I øvrige bakgrunnstall for innbyggernes tilhørighet til Romsdal og Møre og Romsdal fylke, finner vi lavere tilhørighet avhengig av botid, delvis også blant arbeidspendlere.

3 Viktighet av en ny og større kommune

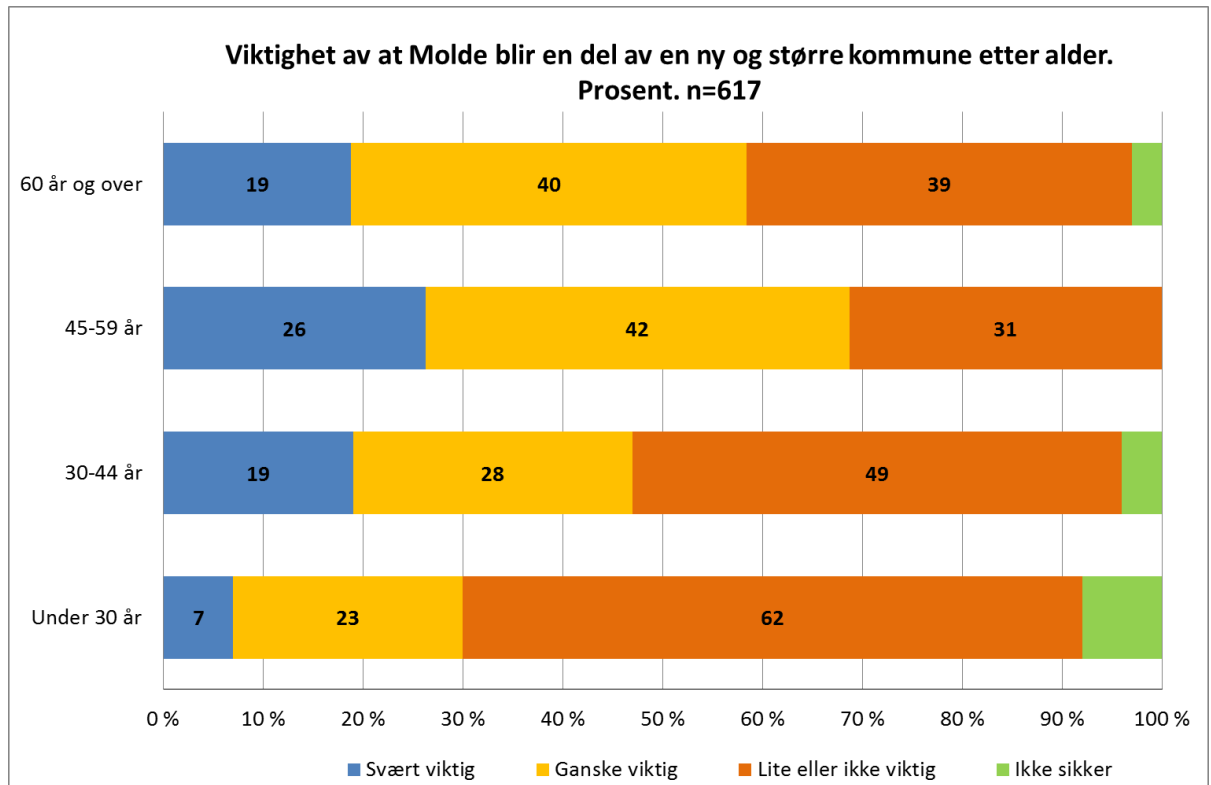
Alle innbyggere ble stilt følgende spørsmål: *Hvor viktig er det etter din mening at Molde blir en del av en ny og større kommune i fremtiden?* Et tilsvarende spørsmål ble også stilt i Fræna.

På spørsmålet svarer 18 prosent at de vurderer saken som «svært viktig», 34 prosent svarer «ganske viktig», mens hele 44 prosent svarer «lite eller ikke viktig». Saken vurderes som litt viktigere blant innbyggerne i Molde by enn utenfor sentrum. I øvrige bakgrunnstall finner vi et kraftig utslag etter alder, der hele 62 prosent av de unge under 30 år svarer at de mener saken er lite eller ikke viktig.

I tallene for Fræna finner vi samme hovedmønster ved at 38 prosent av alle spurte svarer at saken vurderes som lite eller ikke viktig, mens tilsvarende andel blant de unge ligger på 48 prosent.

Figur 3.1 Vurdering av viktighet av at Molde kommune blir en del av en ny og større kommune i fremtiden. Prosent. n=617

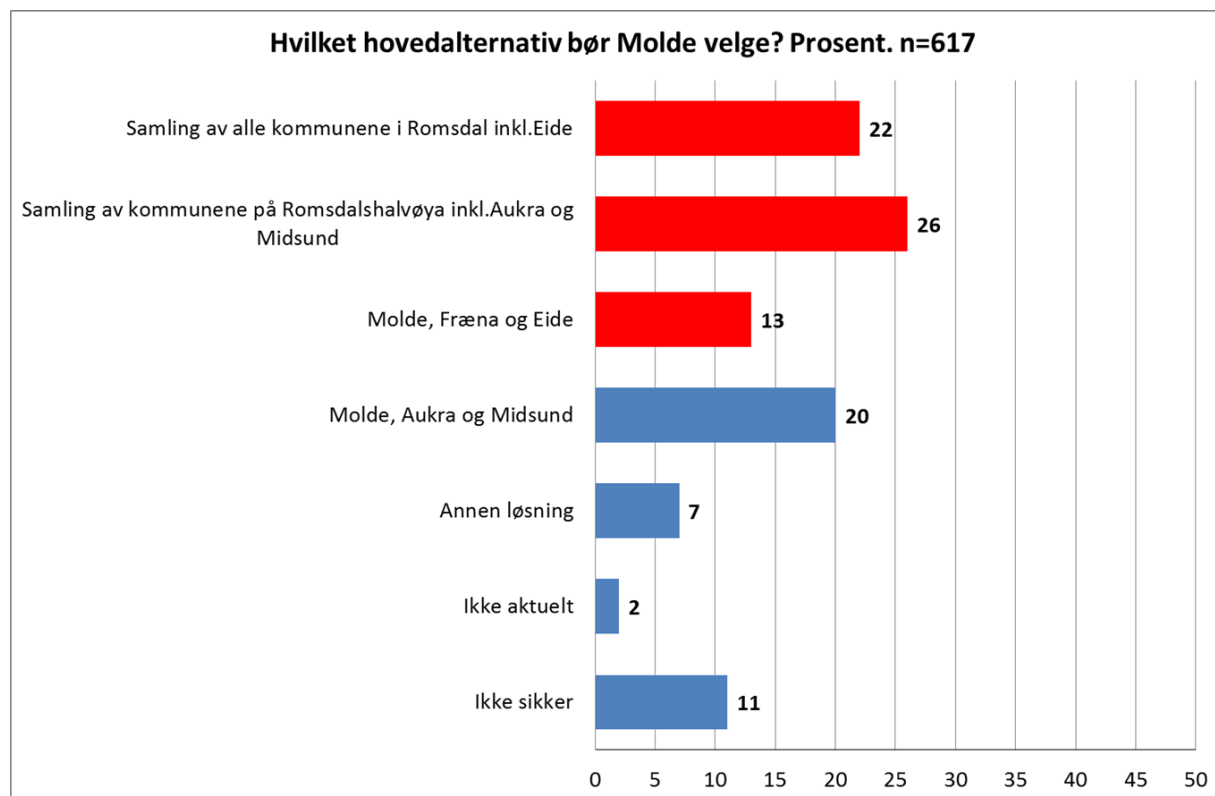
Figur 3.2 Vurdering av viktighet av at Molde kommune blir en del av en ny og større kommune i fremtiden. Fordeling etter alder. Prosent. n=617

4 Hovedalternativ ved kommunesammenslutning

Følgende spørsmål ble stilt: *Dersom kommunesammenslutning blir aktuelt, hvilket av følgende hovedalternativer bør Molde kommune etter din oppfatning velge?* Fem aktuelle svaralternativ ble lest opp og det var også mulig å svare «annen løsning», «ikke aktuelt» og «ikke sikker».

Av svarene går det fram at 61 prosent ser for seg en bred regional løsning der Molde og Fræna inngår i samme kommune sammen med flere andre nabokommuner. En andel på 26 prosent svarer samling av alle kommunene på Romsdalshalvøya inkl. Aukra og Midsund, en andel på 22 prosent mener alle kommunene i Romsdal inkl. Eide vil være den beste løsningen, mens 13 prosent svarer Molde, Fræna og Eide. En andel på 20 prosent ser for seg en løsning uten Fræna dvs. Molde, Aukra og Midsund, mens syv prosent oppgir andre løsninger.

I bakgrunnstallene finner vi gjennomgående små variasjoner i tallene. Forskjellene mellom innbyggere i og utenfor Molde by er minimale og vi finner heller ikke andre markerte utslag i bakgrunnstallene. I Molde er det dermed bred enighet om behovet for en helhetlig regional løsning sammen med Fræna i alle deler av kommunen og alle lag av befolkningen.

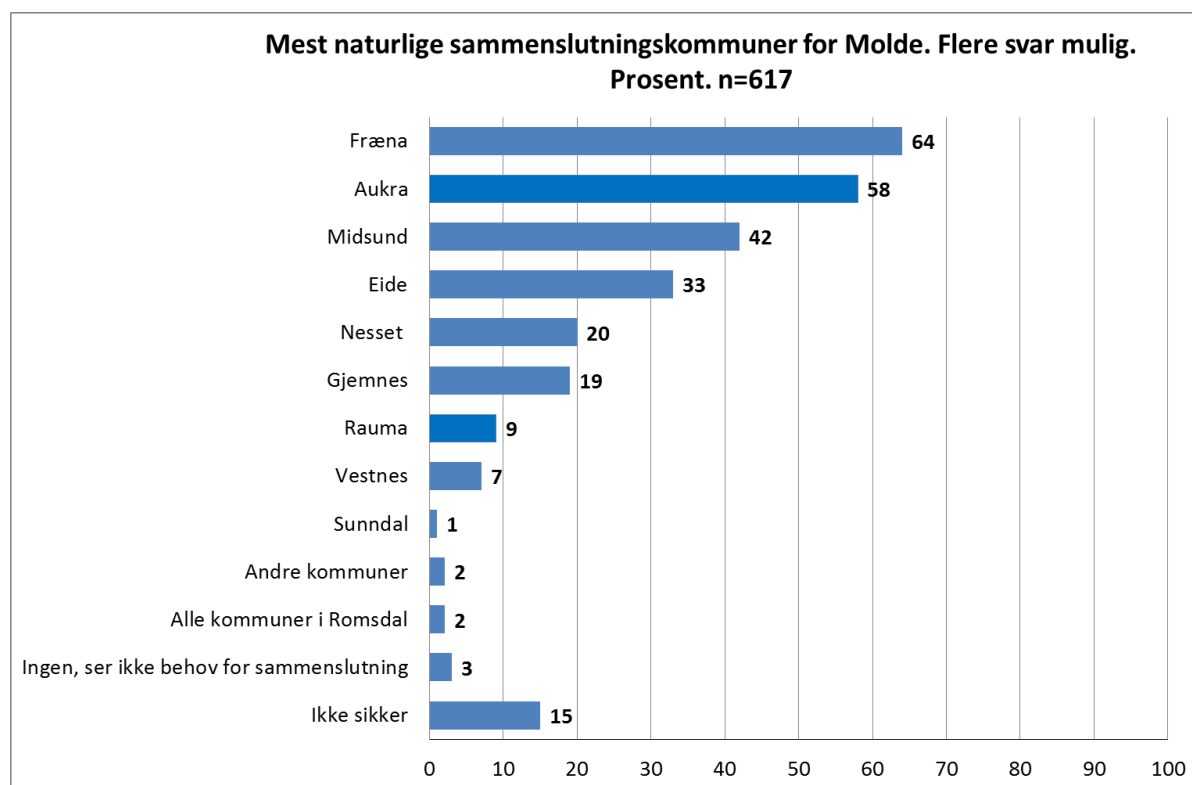
Figur 4.1 Prioritering av hovedalternativ ved kommunesammenslutning. Ett svar mulig. Prosent. n=617

5 Mest naturlige sammenslutningskommuner

Uavhengig av holdning til kommunesammenslutning i dag ble følgende oppfølgingsspørsmål stilt: *Kan du angi nærmere hvilke nabokommuner du mener det kan være mest naturlig at Molde slår seg sammen med, dersom det blir aktuelt?* På spørsmålet var det mulig å oppgi alle aktuelle nabokommuner inkludert flere kommuner.

Som der fremgår av svarene er det fire kommuner som utpeker seg som særlig aktuelle ved en eventuell sammenslutning dvs. Fræna som nevnes av 64 prosent, Aukra som nevnes av 58 prosent, Midsund av 42 prosent og Eide som nevnes av 33 prosent. Dernest følger Nesset og Gjemnes som nevnes av hhv. 20 og 19 prosent. Rauma og Vestnes vurderes som mindre aktuelle. Det samme gjelder Sunndal.

Av bakgrunnstallene går det fram at innbyggere i Molde by peker på fire særlig aktuelle kommuner (Fræna, Aukra, Midsund og Eide), mens innbyggerne utenfor sentrum i litt større grad også tar med Nesset (26 prosent) og Gjemnes (23 prosent).

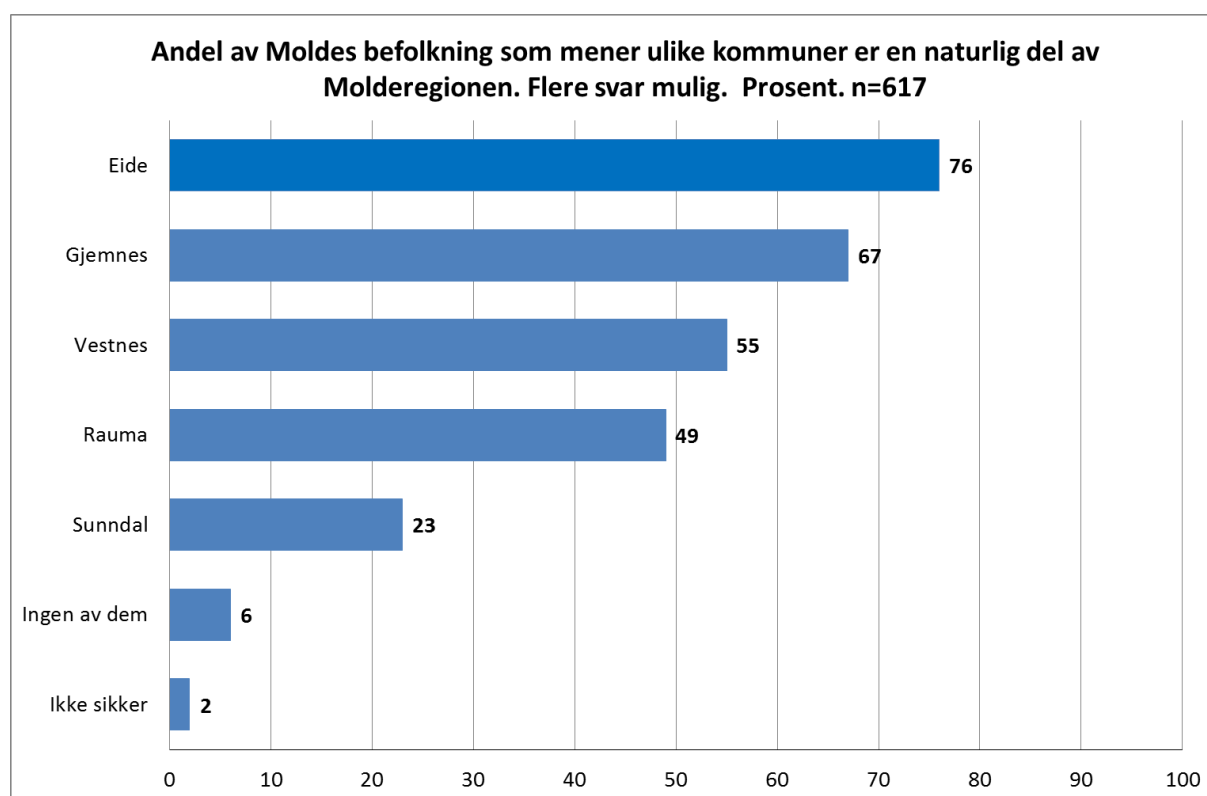

Figur 5.1 Mest naturlige sammenslutningskommuner for Molde kommune. Flere svar mulig. Prosent. n=617

6 Avgresning av Molderegionen

For å konkretisere Molderegionens utstrekning ble det stilt følgende spørsmål: *Jeg skal nå lese opp noen grensekommuner mot Nordmøre og Sunnmøre og ønsker å vite om du mener det er naturlig å betrakte disse som en del av Molderegionen.* Fem kommuner ble lest opp, hhv. Eide, Gjemnes, Sunndal, Vestnes og Rauma.

Som det framgår mener et stort flertall at både Eide og Gjemnes inngår som naturlige kommuner i Molderegionen. Det samme gjelder også Vestnes og Rauma, selv om tallene her er litt lavere. Sunndal er i en annen kategori og oppleves i dag ikke som en naturlig del av Molderegionen blant et flertall av kommunens innbyggerne. Den høyeste andelen som har svart at de oppfatter Sunndal som en naturlig del av Molderegionen ligger på 33 prosent. Tallet gjelder for arbeidspendlere, som kan være vant til lange reiseavstander.

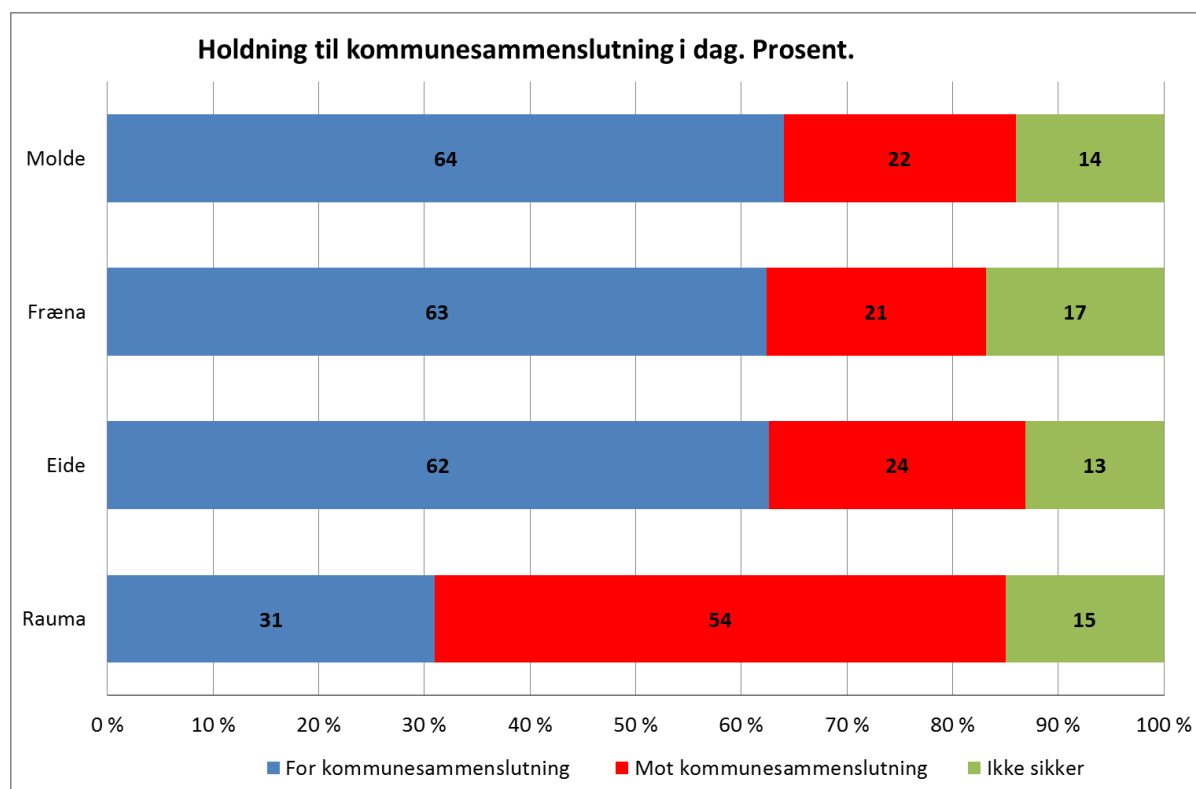
Figur 6.1 Andel som bekrefter at de aktuelle kommuner er en naturlig del av Molderegionen. Flere svar mulig. Prosent. n=617

7 Holdning til kommunesammenslutning

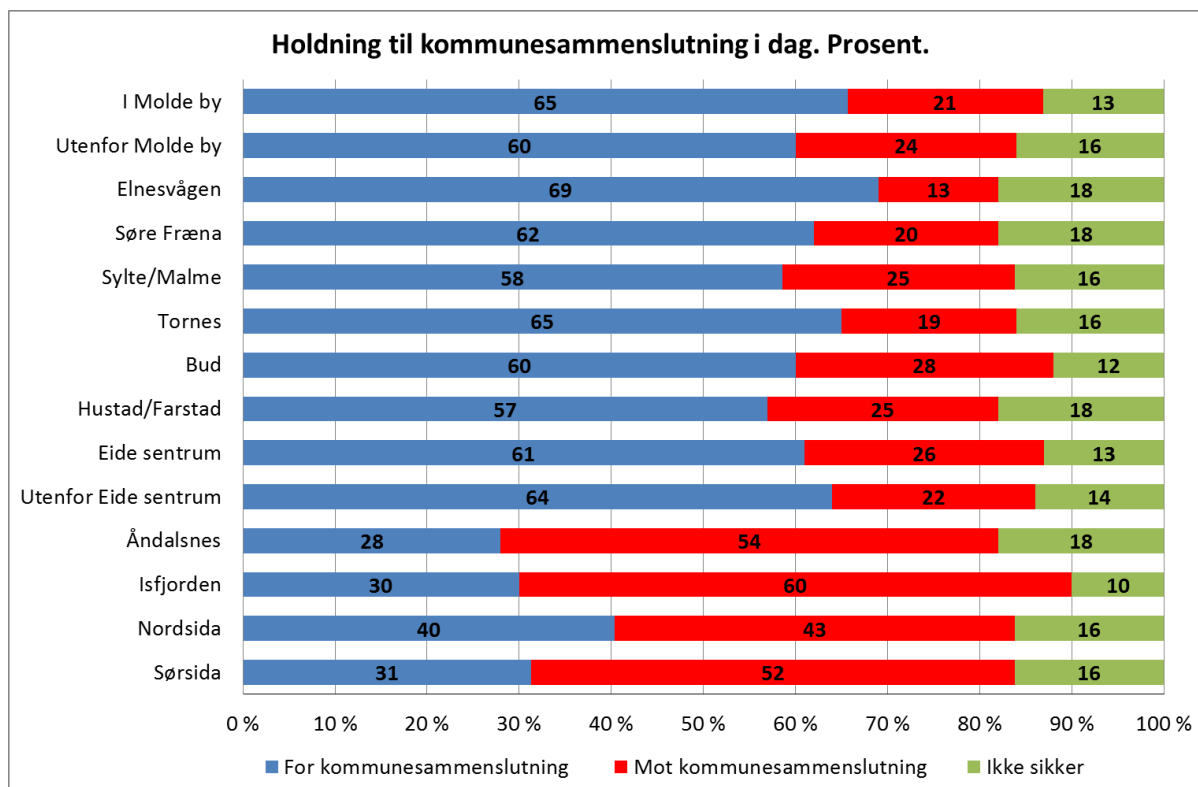
I undersøkelsen ble alle stilt følgende spørsmål: *Er du for eller imot kommunesammenslutning for Molde kommune i dag?* Samme spørsmål ble stilt i Fræna, Eide og Rauma. Av svarene går det fram at det pr dato er et klart flertall som er for kommunesammenslutning i tre av fire kommuner, alle unntatt Rauma.

I undersøkelsen svarer 64 prosent av innbyggerne i Molde at de i dag er for kommunesammenslutning, 22 prosent er imot og 14 prosent er usikre på spørsmålet. Av bakgrunnstallene går det fram at det er flertall for kommunesammenslutning i alle deler av kommunen og alle sosiale undergrupper. Den høyeste andel som er imot finner vi blant innbyggere med lavest utdanningsnivå (38 prosent imot/46 prosent for), blant de yngste under 30 år (28 prosent imot/48 prosent for) og blant kvinner (27 prosent imot/57 prosent for). Den høyeste andelen usikre finner vi blant de unge under 30 år, der en fjerdedel svarer at de er usikre på spørsmålet.

Av tallene for de lokale bostedsområdene i de fire kommunene, går det fram at motstanden som ventet er størst internt i Rauma kommune. Den største overraskelsen er kanskje at to tredjedeler av innbyggerne i Fræna pr. dato er for kommunesammenslutning og at tallene er entydige også for ytterområdene i kommunen dvs. Bud og Hustad/Farstad.

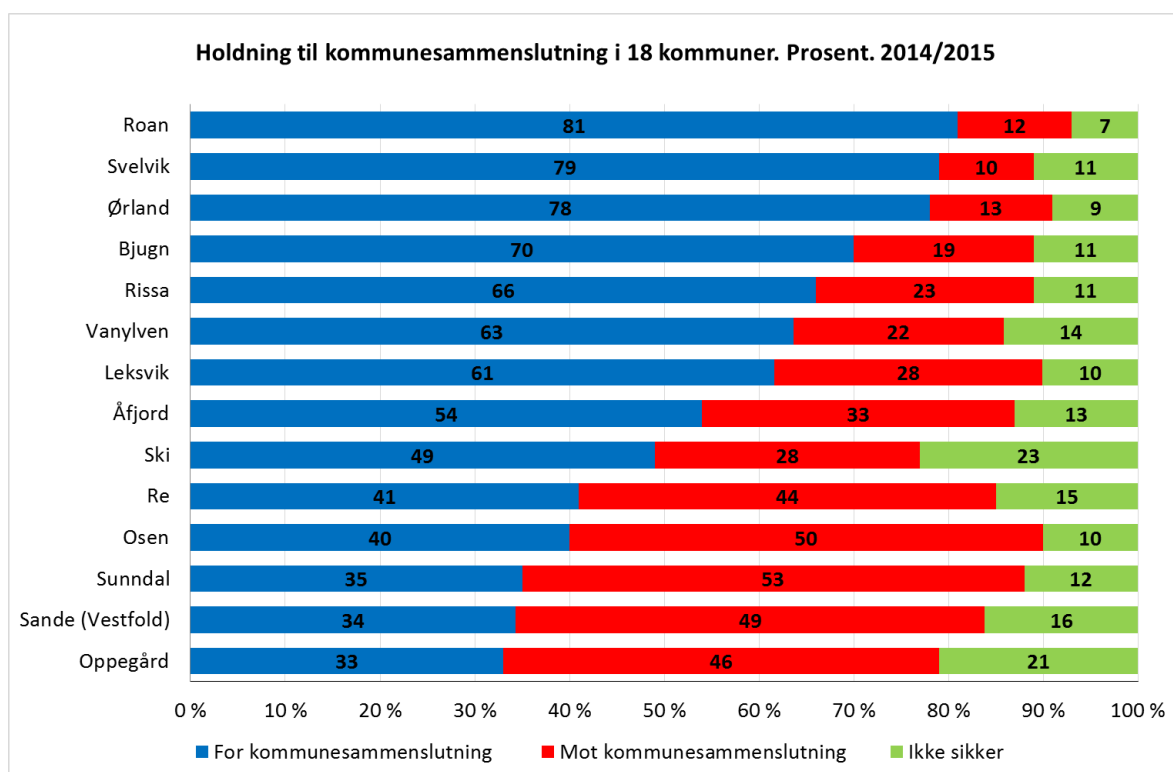

Figur 7.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i dag. Prosent. n=617 for Molde, 600 for Fræna, 300 for Eide og 630 for Rauma.

Figur 7.2 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i dag. Fordeling etter lokale bostedsområder i fire kommuner. Prosent.

NIVI og Respons har i løpet av 2014/2015 gjennomført undersøkelser om innbyggernes tilhørighet og geografisk retningsvalg for 14 andre kommuner. Undersøkelsene omfatter til sammen 6375 spurte. I alle tilfeller er det stilt et likelydende spørsmål om holdning til kommunesammenslutning i dag. Målingene har form av nullpunktmålinger der innbyggerne i de fleste tilfeller vurderer spørsmålet ut fra generell debatt og ikke utredninger av konkrete alternativer. I målingene er det flere som er for kommunesammenslutning enn som er imot i ni av 14 kommuner, det er tilnærmet dødt løp i én kommune og en større andel imot i fire kommuner, jf. figuren nedenfor.

*Figur 7.3 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i 14 kommuner. Prosent.
Kilde: NIVI og Respons 2014 og 2015.*

8 Argumenter for kommunesammenslutning

Alle som svarte at de i dag er for kommunesammenslutning fikk følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva er hovedårsakene til at du mener kommunesammenslutning kan være riktig?* Spørsmålet ble stilt åpent til 389 innbyggere og det var mulig å peke på flere årsaker.

På dette spørsmålet er svarmønsteret preget av tre hovedbegrunnelser. Som den viktigste enkeltbegrunnelse svarer 40 prosent at de mener at kommunesammenslutning kan lede til effektivisering og mindre byråkrati. De to neste begrunnelsene er henholdsvis at kommunesammenslutning kan føre til bedre kvalitet på tjenestetilbudet (29 prosent) og at kommunesammenslutning kan føre til bedre kommuneøkonomi (29 prosent). 12 prosent mener at Molde ikke kan stå alene og vil bli berørt, mens en like stor andel peker på positive utviklingseffekter for næringsliv, arbeidsplasser og senterfunksjoner. Øvrige begrunnelser oppnår ellers bare spredt oppslutning.

Figur 8.1 Årsaker til at kommunesammenslutning kan være riktig. Flere svar mulig. Hele kommunen. Prosent. n=396.

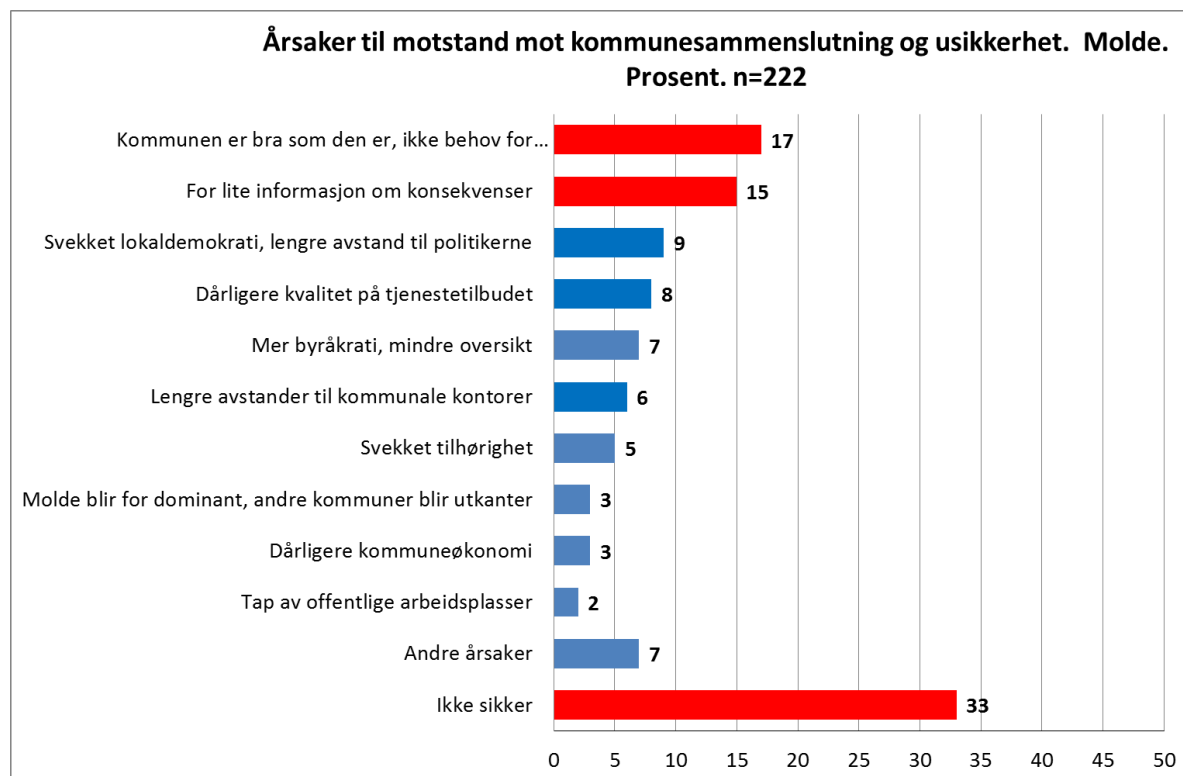
I bakgrunnstallene finner vi visse variasjoner vurderingen om en kommunesammenslutning vil lede til effektivisering og mindre byråkrati. Innbyggere i Molde by har mer tro på effektivisering enn innbyggere utenfor byen og vi ser også at de yngste har mer tro på effektivisering enn de eldste. Hovedtrekkene i årsaksbildet er likevel stort sett det samme i alle viktige undergrupper.

9 Argumenter mot kommunesammenslutning

Alle som svarte at de var mot imot eller usikre på spørsmålet om kommunesammenslutning, fikk følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva er hovedårsakene til at du er imot kommunesammenslutning, eller at du er usikker?* Spørsmålet ble stilt åpent til 222 innbyggere og det var også her mulig å peke på flere typer begrunnelser og årsaker.

På spørsmålet svarer 17 prosent at Molde kommune er bra som den er og at det ikke er behov for kommunesammenslutning, 15 prosent svarer at det har vært for lite informasjon om konsekvenser, mens hele 33 prosent oppgir at de er usikre uten noen nærmere begrunnelse. Andelen som begrunner sitt standpunkt med svekket lokaldemokrati, mer byråkrati, lengre avstander, svekket tilhørighet og andre mulige forklaringer ligger på under 10 prosent for hver av de mulige årsaksforklaringene. Årsaksbildet er sammensatt og preges av mye usikkerhet om hva som kan bli konsekvensene av en kommunesammenslutning.

I bakgrunnstallene registreres ingen vesentlige forskjeller i svarfordelingen etter bosted, kjønn, alder eller utdanning. Andelen som er usikker eller som peker på for lite informasjon om konsekvenser ligger på nær 60 prosent for de unge under 30 år.

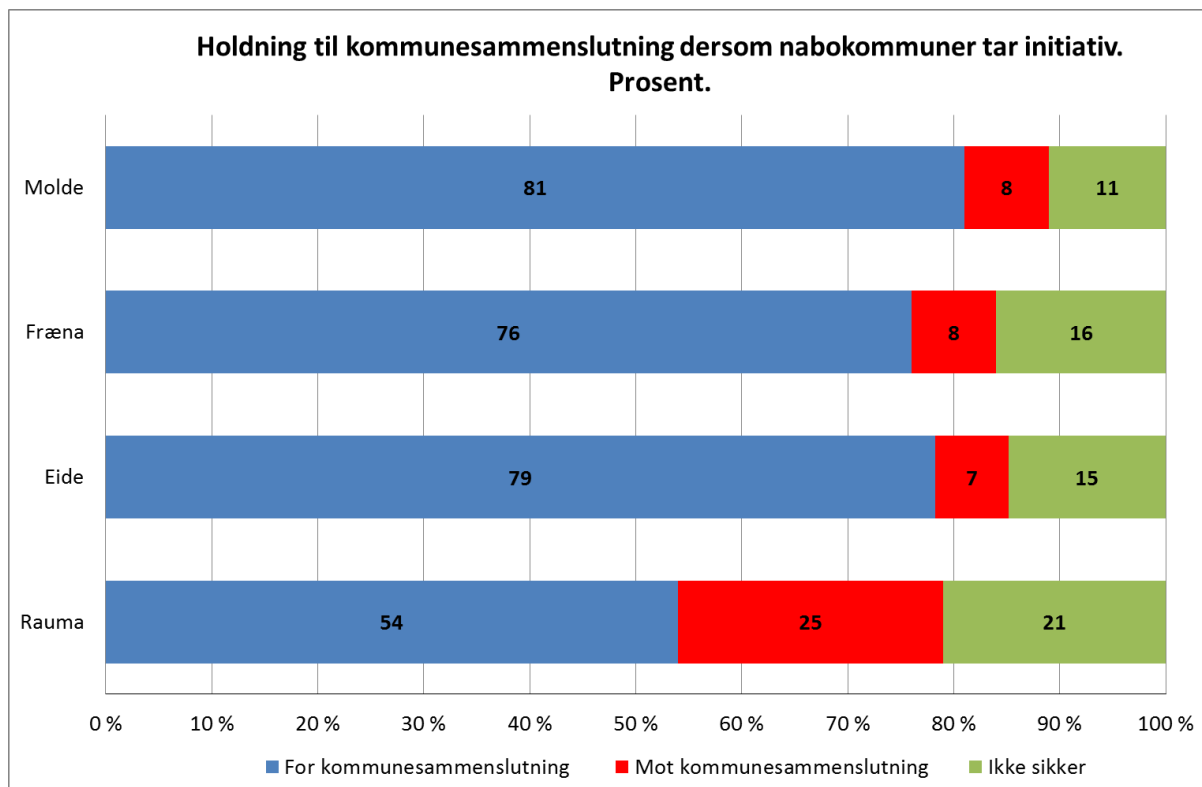
Figur 9.1 Årsaker til at motstand mot kommunesammenslutning eller at man er usikker. Flere svar mulig. Prosent. n=222.

10 Holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ

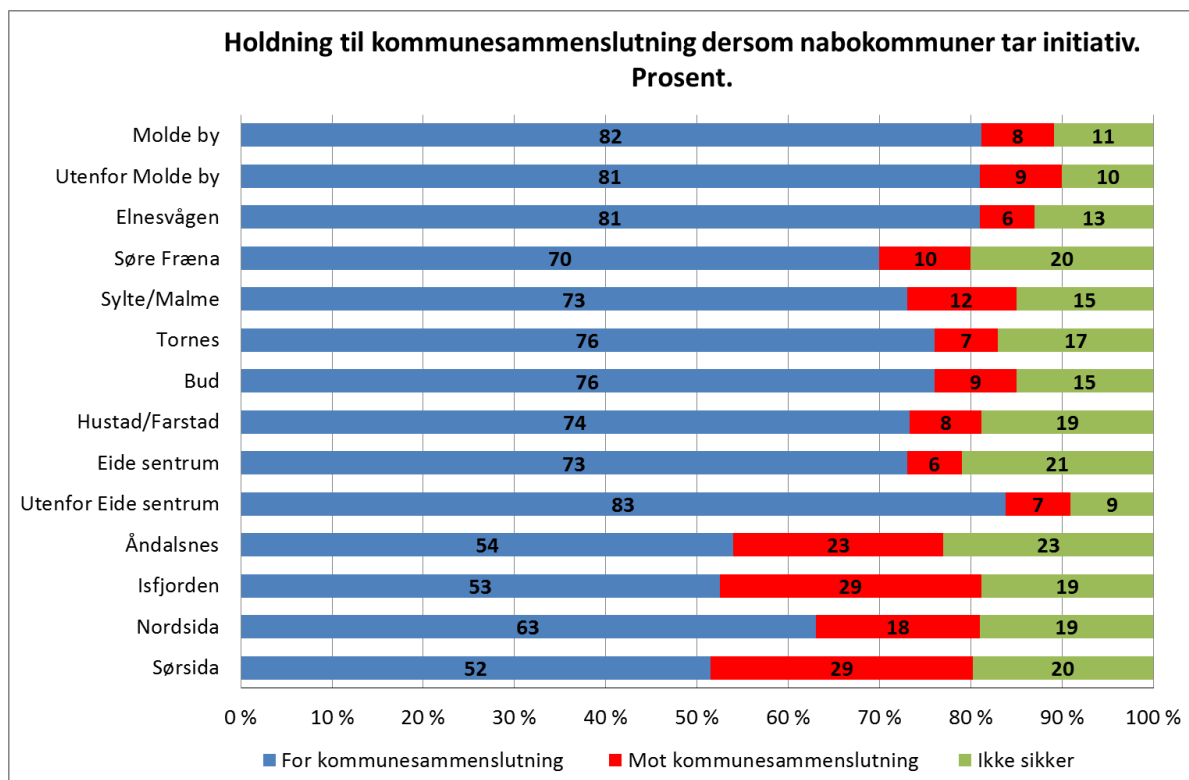
Behovet for kommunesammenslutning kan skyldes behov i nabokommuner og utenforliggende forhold som ikke har med Molde kommune å gjøre. På den bakgrunn kan det være interessant å se om nabokommuners initiativ overfor Molde påvirker innbyggernes holdninger til kommunesammenslutning. Følgende betingede spørsmål om kommunesammenslutning ble stilt: *Hvordan mener du Molde kommune bør stille seg dersom én eller flere nabokommuner tar initiativ til kommunesammenslutning med Molde? Bør kommunen da stille seg positiv eller negativ til kommunesammenslutning?* Samme spørsmål ble også stilt i Fræna, Eide og Rauma.

Et stort flertall på 80 prosent svarer at Molde kommune i en slik situasjon bør stille seg positiv til kommunesammenslutning. Sammenlignet med andelen som er for kommunesammenslutning uansett (64 prosent), øker andelen som er positive med 16 prosent i en slik situasjon. Det er bare et lite mindretall på åtte prosent som mener kommunen bør stille seg negativ ved henvendelse fra nabokommuner, mens 11 prosent er usikre. Bakgrunnstallene gir entydig støtte til at Molde kommune bør stille seg positiv til nabokommuner som ber om kommunesammenslutning.

Resultatene for Fræna og Eide tilsier bred støtte til at kommunene bør utvise solidaritet med nabokommuner som ber om sammenslutning. Det gjelder også innbyggerne i Rauma, hvor motstanden mot sammenslutning i utgangspunktet ligger på 54 prosent. Dersom nabokommuner ber om det er situasjonen forandret og en like stor andel mener da at Rauma kommune bør stille seg positiv til sammenslutning.

Figur 10.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ. Prosent. n=617 for Molde, 600 for Fræna, 300 for Eide og 630 for Rauma.

Figur 10.2 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ. Fordeling etter lokale bostedsområder i fire kommuner. Prosent.

11 Vurdering av kanaler for informasjon og deltakelse

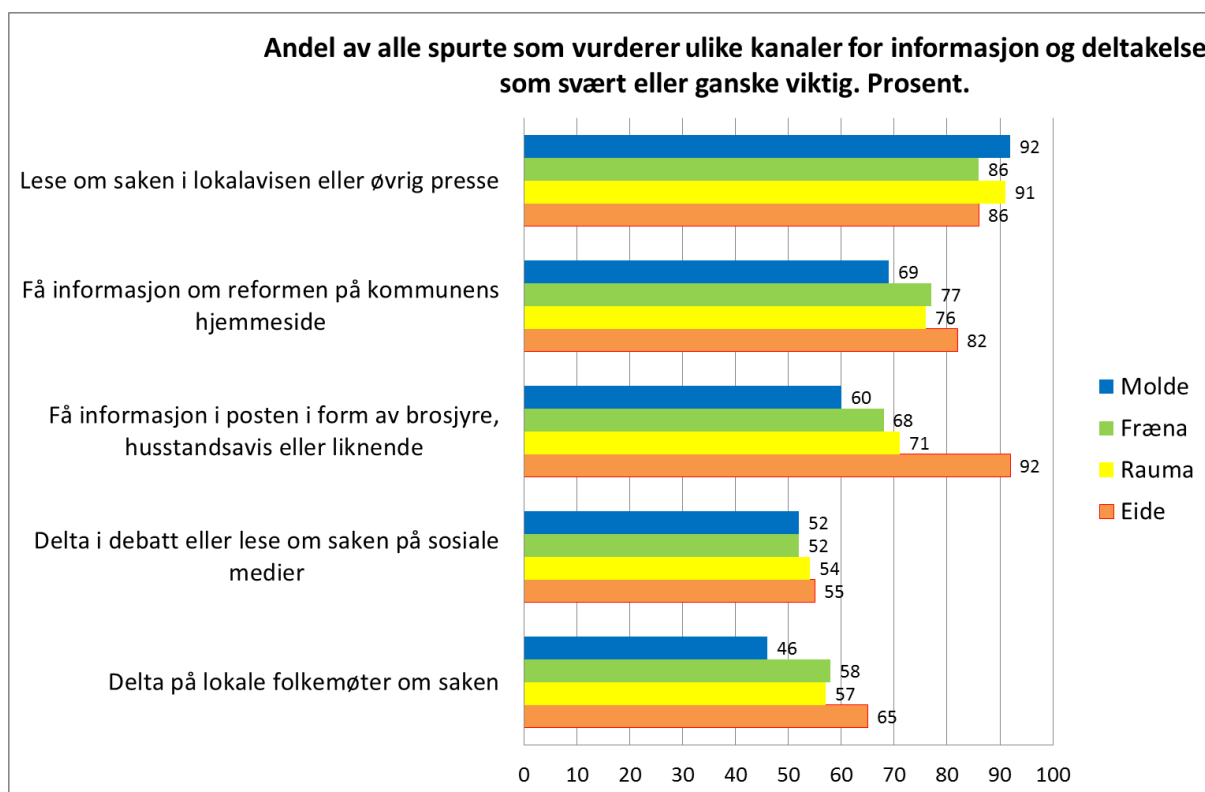
Følgende spørsmål ble stilt til alle: *Molde kommune planlegger å involvere innbyggerne på ulike måter i kommunereformen. Hvor viktig er det for deg å LES OPP*

- a) *Få informasjon om reformen via kommunens hjemmeside?*
- b) *Få informasjon i posten i form av brosjyre, husstandsavis eller liknende?*
- c) *Lese om saken i lokalavisen eller øvrig presse?*
- d) *Delta i debatt eller lese om saken på sosiale medier?*
- e) *Delta på lokale folkemøter om saken?*

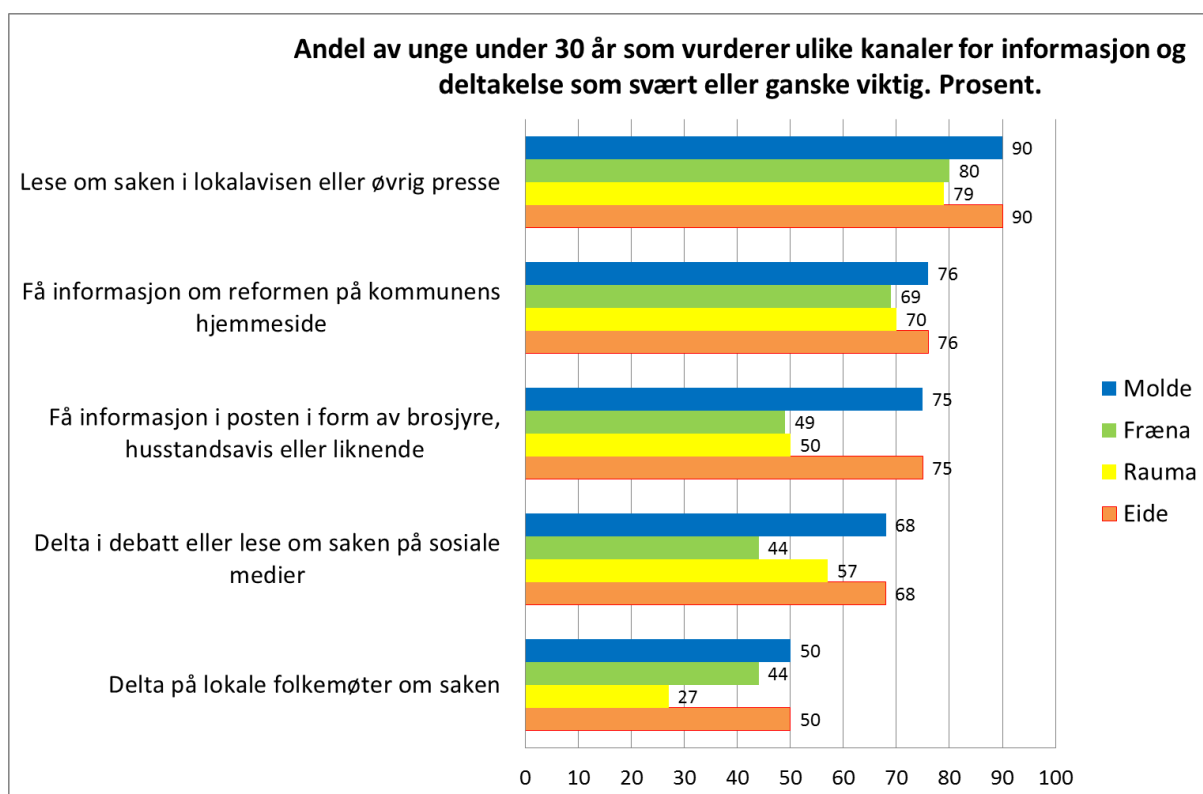
På spørsmålene var det mulig å svare svært viktig, ganske viktig, lite eller ikke viktig, samt ikke sikker.

Svarene tyder på at innbyggerne forventer informasjon og mulighet for dialog om kommunereformen gjennom flere kanaler. Informasjon gjennom lokalavisen eller øvrig presse vurderes som viktig av nesten alle de spurte og framstår som den viktigste enkeltkanalen for informasjon til hele befolkningen. Store grupper peker også på kommunens hjemmeside og målrettet husstandsinformasjon som viktige informasjonskanaler. Folkemøter og aktivitet på sosiale medier kommer ut som litt mindre aktuelle og litt smalere informasjonskanaler, men også disse vurderes som viktige av betydelige grupper i befolkningen.

Svarmønsteret i Molde er ganske sammenfallende med svarmønsteret for nabokommuner og flere andre kommuner hvor de aktuelle spørsmålene er stilt. Innbyggerne i Eide skiller seg ut ved at de i større grad anser husstandsinformasjon og folkemøter som viktige kanaler. Tallene for de unge under 30 år tyder også på at Eide kommune i større grad har klart å mobilisere ungdom til deltakelse og dialog om kommunereformen.

Figur 11.1 Vurdering av viktighet av ulike kanaler for informasjon og deltakelse i fire kommuner. Andel svært eller ganske viktig. Prosent.

Figur 11.2 Vurdering av viktighet av ulike kanaler for informasjon og deltakelse blant innbyggere under 30 år i fire kommuner. Prosent.

12 Fylkeskommunens framtid

Følgende spørsmål ble stilt i alle de fire kommunene: *Hva er din holdning til Møre og Romsdal fylkeskommune? Mener du .. LES OPP*

1: Fylkeskommunen bør videreføres om lag som i dag

2: Bør den erstattes med større folkevalgte regioner, f.eks. for Midt-Norge eller Vestlandet

3: Eller bør fylkeskommunen nedlegges og erstattes av større kommuner

4: Ingen av delene

5: Ikke sikker

På spørsmålet svarer 50 prosent av innbyggerne i Molde kommune at Møre og Romsdal fylkeskommune bør videreføres omtrent som i dag, 24 prosent mener fylkeskommunen bør nedlegges og erstattes av større kommuner, mens en liten andel på ni prosent mener fylkeskommunen bør erstattes med en større folkevalgt region.

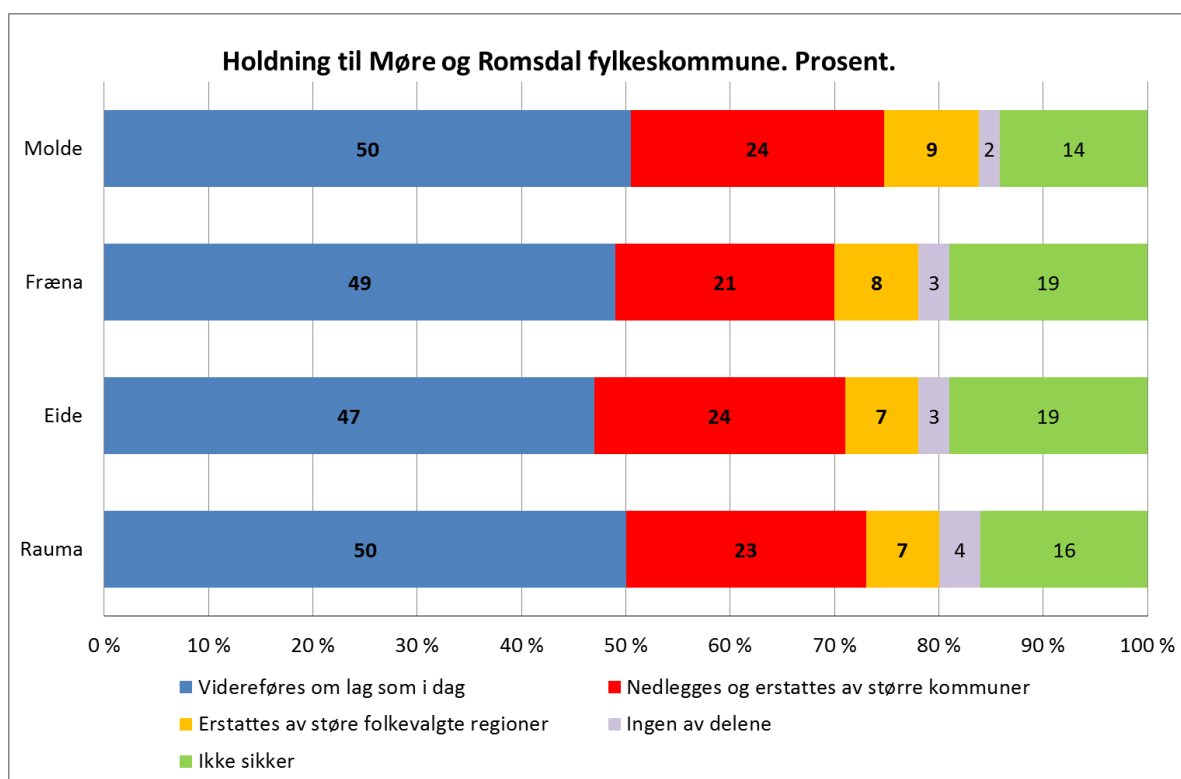
Disse tallene har karakter av en nullpunktmåling uten forutgående utredninger og aktiv debatt om fylkeskommunens framtid. Tallene må ses i lys av at det antakelig er begrenset kjennskap til fylkeskommunens konkrete oppgaver og aktuelle reformretninger. Tallene er likevel interessante fordi en betydelig andel av innbyggerne føler tilhørighet til Møre og Romsdal fylke og fordi det er generelt svært få som ser for seg at Møre og Romsdal fylkeskommune skal inngå i en stor folkevalgt region på Vestlandet eller i Trøndelag.

Som et utgangspunkt for videre reformdebatt tilsier undersøkelsene i Romsdal at det er relativt bred støtte til å videreføre dagens fylkeskommunale ordning. Alternativet kan være at fylkeskommunen erstattes av sterkere kommuner, som vurderes som en bedre løsning av rundt en fjerdedel av innbyggerne.

Det kan nevnes at det i NIVIs innbyggerundersøkelse i Sunndal³ kommune ble stilt et spørsmål om Nordmøres fylkestilhørighet. Her oppga et klart flertall på 59 prosent at de mente at Nordmøre fortsatt bør tilhøre Møre og Romsdal fylke, mens 26 prosent mente Nordmøre bør overføres til Sør-Trøndelag (15 prosent usikre).

I bakgrunnstallene finner vi kun små variasjoner i vurderingene av fylkeskommunens framtid. Hverken bosted, kjønn, alder, utdanning eller yrkesaktivitet slår ut i forhold til svarfordelingen for alle innbyggerne.

³ NIVI Rapport 2015:3 Innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for Sunndal kommune

Figur 12.1 Holdning til aktuelle reformretninger for Møre og Romsdal fylkeskommune i fire kommuner. Prosent.